

16

14
 M E D I C A T I O
 I V V E N I S,
 C A T H A R R O

Calido acri & falso molestati:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

SUB PRÆSIDIO

CLARISSIMI VIRI

D. HENRICI REGII,

Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ

ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicè examinandam proponit

PAULUS CHESNEAU, Gallus,

Ad diem 30. Septembris, horâ 9. matutinâ.

Naturâ & Industriâ.

TRAJECTI ad RHENUM

Ex Officinâ IOHANNIS à NOORTDYCK,

ANNO M. DC. XLVI.

*Diffusâ & consummata eruditione cumulatiſſimo, virtutum
affluentia, ſtirpe, clariffimo conſultiſſimoque Viro,*

D. D. IOHANNI ab **HEYLERSICH,**
Illuſtriſſ. & Potentiſſ. **D. D.** Princi-
pis **Wilhelmi** Conſiliario digniſſi-
mo & longè meritiſſimo; ejuſdem-
que myſteriorum **Depoſitario** ju-
ſtiſſimo, ſapientiſſimo, & fidiſſimo;
omnium linguarum peritiſſimo,
totius **Encyclopediæ** centro, **Pro-**
motori meo obſervandiſſimo;

Hos, etſi infirmos & debiles, (pro-
pter eximiæ ſingulariſque benevo-
lentiæ & candoris plane germani ef-
fecta) characteres, medicamine hoc
verè humiliter ingenuè reverenter-
que exhibeo.

PAULUS CHESNEAU GALLUS,
Sancto-ſubiziensis.

M E D I C A T I O
 I V V E N I S,
 C A T H A R R O

Calido acri & falso molestati.

I.

Iuvenis viginti octo annorum, eufarcus, plethoricus, & vino largiore sepiusculè sese oblectans, postquam diu estu solis sub dio incaluisse, incidit in magnam capitis incalescentiam & gravitatem. Eam jam comitatur copiosus, acris, tenuisque & falsi humoris, per nares & in os defluentis descensus. Adest faciei rubedo, atque etiam tussicula, vesperi sub lecti ingressum ingravescens: & noctu sæpè omnem somnū ipsi adimens. Pulsus adest celer, creber, magnus. Plus justo fitit. Urina est rubicundior.

II.

Pars in hoc ægro præcipuè *affecteda* est caput, ut patet ex nimia ejus incalescentia & gravitate. Item pulmo & aspera arteria, ut docet tussicula. Atque etiam cor, ut constat ex pulsu celeri crebro & magno. Et totum vasorū genus, ut probat urina rubra.

III.

Morbus præcipuus, qui eum affligit, est intemperies calida & serosa cerebri, quæ copiosos humores acres, tenues & falsos, in nares palatum fauces & pulmones demittens, *Catharrus* calidus acris & falsus à Medicis synecdochicè nuncupatur.

IV.

Causa procatartica hujus morbi est vinum largius ab hoc juvene ingestum; unde multi humores calidi & serosi geniti, & per totū corpus diffusi, causam *antecedentem* huic morbo præbuerunt: iique in cerebrum delati, & serosis suis partibus, à reliquo sanguine, vi æstus solis, poros cerebri & vasorum aperientis,

separati, atque per nares & foramina palati in os fauces & pulmones delabentes, & in capite putrescentes, *continentem* ejus, & *symptomatum* omnium causam constituunt.

V.

Materia enim serosa, in cerebrum cum reliquo sanguine delata, ibique à sole incalescens, produxit capitis nimium calorem & gravitatē. Eaque ibi putrescens & majorē calorem concipiens, ac deinde ex parte in cordis ventriculos, cum reliquo sanguine ad cor redeunte, reversa, producit cordis arteriarumque pulsum crebrum celerem & magnum, urinam rubram, & sitim febriculæ symptomaticæ indicem. Dum verò serosus ille sanguis ab æstu Solis nimio in vapores est dissolutus, porique vasorum & cerebri nimium sunt aperti, magna copia istorum vaporum, à reliquo sanguine sese separans, in substantiam & ventriculos cerebri sese effudit, & etiamnum effundit. Quæ ibi propter angustiam loci & minorem calorem cerebri in serum acre & salsum coagulata, ac ad cerebri basin in glandulam pituitariam & alias vicinas spongiosas partes descendens, perpetuam humoris tenuis acris & falsi, in nares & palatum delabentis, parit defluxum. Pars autem hujus feri ex palato, per conniventis epiglottidis rimam in arteriam & bronchia pulmonum descendit, & partes illas ita vellicat, ut fibrillæ nervorum asperæ arteriæ & pulmonum, in ventriculos cerebri, extremitatibus suis, desinentes, poros ejus subinde aperiant, spiritusque animales copiosos, modò in musculos thoracis & faucium inspiratorios, modò in expiratorios transmittant; atque ita thoracem inordinate dilatando & contrahendo, aeremque contentum per vices vehementius cum strepitu expellendo, tussiculam illam molestam producant.

VI.

Ingravescit autem hæc ægri tussicula vesperi, sub ingressum ejus in lectum frigidum; quia vapores cerebri & pulmonum à lecti & advenientis noctis frigore copiosius coagulati, & à cerebro sese ob frigus superveniens magis constringente, in pulmones copiosius tum deturbati, augent tantoperè defluxum humorum,

morum, & hinc orientem tussiculam, ut illa, propter humorum, ad pulmones defluentium, eosque vellicantium, & cerebrum vehementius agitantium, illudque attolentium & pandentium copiam, sæpè ipsi omnem somnum adimant.

VII.

Morbis hic est valdè periculosus, quia est humoris acris & falsi ac copiosi, non tantum in nares & palatum; sed etiam in fauces & pulmones defluentis destillatio: unde exulceratio pulmonū, ac inde tabes imminet. Benè tamen sperandum, quia æger est validus, & malum non est inveteratum.

VIII.

Curatio igitur haud perfunctoriè est aggredienda: quæ consistet in causæ procatarticae antecedentis & continentis, ac intemperiei cerebri per contraria ablatione.

IX.

Primò itaque purgetur æger hoc medicamento:

℞ fol. sennæ dragm. iij.

rabarb. electi dragm. j.

sem. anisi, fœnic. an. scrup. ij.

Infundantur in decocto hordei q. s.

In colatura dissolve cremor. tartari scrup. s.

scammonij gr. iij. Misce, Fiat haustus, manè exhibendus & pro re nata postea reiterandus.

Sub vesperam sumatur de hoc amygdalato, ad somnum conciliandum, & humores acres & falsos temperandum, eorumque fluxum sistendum:

℞ amygd. dulc. excortic. vnc. j.

sem. quat. frig. major. ana. drag. j.

papau. alb. drag. iij.

aq. hord. lib. j.

F. emulsio, pro amygdalato.

Vel sumat subinde vesperi pilulam gr. iv. Laudani opiatæ: vel pil. de cynoglossa gr. xvi, quæ in pilulas duas formentur: vel syrupi de papau. vnc. s. vel vnc. j.

P 3

Postridiè

Postridie aperiatur vena & educatur sanguis satis largiter, cum
eger noster sit plethoricus.

Deinde humor est alterandus & incrassandus tali decocto:

℞ fol. lact. portul., plantag, an. m. j.

sem. quat. frig. mai, papau. alb, ana drag. ij.

flor. viol. nymph. pap. rhead, an. p. j.

Coquantur ex aq. com. ad. lib. i. in colatura dissolue

syr. violacei, rosar. siccar. an. vnc. j.

misce. F. apozema, pro tribus dosibus, bis in die
fumendis.

Ad materiam defluentem ulterius incrassandum, & fluxum
inhibendum, atque acrimoniam ejus temperandam, hunc se-
quentem liquorem in ore teneat:

℞ flor. ros. rubr. p. j.

cortic. cap. papau. n. j. vel. ij.

iuiub. recent. p. j.

Decoquantur in aqua communi pro lib. j.

colatura adde syr. papau. vnc. ij. diamori. vnc. f.

boli arm. veri drag. j. Misce.

Tum etiam trochisci sequentes in ore frequenter erunt detinēdi:

℞ gum. tragacanthi & Arab. an. drag. ij.

boli armen. terra sigill. lotorum in qua rosacea an. drag. j.

sem. papau. alb. succi liquiritia an. drag. f.

frsch. penid. vnc. j.

Cum mucilag. sem. cidon. extracti. cum aq. ros.

F. orbiculi parvi, quos diu noctuq; in ore detineat.

Interdum etiam ad Catharrum sistendum, & materiam tenuē
incrassandum, & acrimoniam ejus temperandum, commodē
utetur hoc linctu:

℞ loch. de papau. vnc. j.

syr. papau. vnc. j. & f.

de iuiub. vnc. j.

spec. diarragac. scrup. ij. M. & lambatur cum bacillo
liquiritia:

Ad

Ad materiam aliò revellendam adhibeantur lotiones brachio-
rum & crurum in aq. decoct. flor. nymph, fol. salicis, cap. pa-
pau. alb., & flor. chamo. Frontem & tempora inungat, ad
somnum conciliandum, oleo nymph. pap. & vng. popul.

Ad caput roborandum, fluxionem retinendam, ejusque reli-
quias absumendas, convenit hæc cucupha:

℞ gum. iunip. scrup. ij.

ros. rub. pug. ij.

myrtill. drag. j.

macis, nucis mosch. an. scrup. ij.

Thuris. sem. paon. cort. pap. an. scrup. ij.

nucis cupressi. scrup. f.

Pulverisentur, & cum floccis p̄ni coccinei, ac syndone rubrâ,

F. cucupha interpuncta, perpetuò in capite gestanda.

Si his malum non cedat, fonticulus aperiendus in brachio, vel
etiam circa nucham: ubi etiam vesicatoria poterunt adhiberi.

X.

In *dieta* aër sit modicè frigidus: aquilonaris, austrinus, vento-
sus & pluviosus vitetur. Cibus sit concoctu facilis ex piscibus
saxatilibus, lactuca, ovis forbilibus, pullis gallinaceis, hordea-
tis. Cibi quantitas sit moderata. Cæna prandio parcior. Sub
finem refectionis sumatur portio carnis cydoniorum: sumantur
etiam uvæ passæ, & amygdalæ dulces. Potus sit cerevisia te-
nuis, parcè, quantum potest, sumpta. Lectum vesperi ingre-
diatur moderatè prius calefactum. Somnus sit moderatus &
nocturnus. Tegatur caput mediocri tegmine. Excrementa
alvi quotidie vel arte vel naturâ respondeant. Motus immodi-
cus & Animi perturbationes vitentur.

Corollaria Respondentis.

1. **C** Ataclida acromion sive humerū summum, cum Galeno lib. de ossib. cap. 4. homini proprium affirmamus.
2. Quod musculus linguam intro contrahens & reducens, eādem porrectus & laxatus exerat & foras expellat, nullum inde incommodum sequitur.
3. Lien aliquando visus est mole sua jecur superare, qui adhibitorum medicorum sententia rectē existimatus est jecori ad sanguinis cōfectionem opitulari.
4. Secundum naturam unicus ren esse potest.
5. Præter 29. nervorum conjugationes è spina medulla ortas, è coccygis & cauda extremo nervum conjugij expertem malè deducit Avicennas.
6. Nunquam perforatur peritonæum, ut quodam veluti foramine ductus seminarij in scrotum illabantur (quæ tamen Galeni lib. 6. de admin. Anat. cap. 13. reliquorumque omnium est assertio): sed in omni enterocele & epiplocele tunica interior necessariò dirumpitur, externa vero duntaxat laxatur.
7. Jecur non rarò solidum nullisque fibris divulgum conspectum est.
8. Nullus morbus (nisi maximam committendo κατὰ χεῖρον) præter vel contra naturam est dicendus.
9. Tenuēs humores, utpote purgationi aptiores, ante crassos omni medicamenti genere (contra Averrhoem) non proliciuntur.
10. Nullum spatium potest esse vacuum. Nec ullus motus fit propter fugam vacui.
11. Destillationis materiam è jecore colidiore suscitari, multosque inde vapores in caput efferi, qui deinde cerebri frigore in aquam versi protinus relabantur, cum Arabum medicorum duce, tuemur.
12. Nullum prorsus temperamentum biliosum dicere permittimus, quāvis alias biliosum hominem rectē appellemus.
13. Gravidā mulier in concubitu semen effundere potest.
14. Etsi purgantium medicamentorum detur attractio, illa tamen cum Avicenna in substantia similitudine non consistit.

F I N I S.

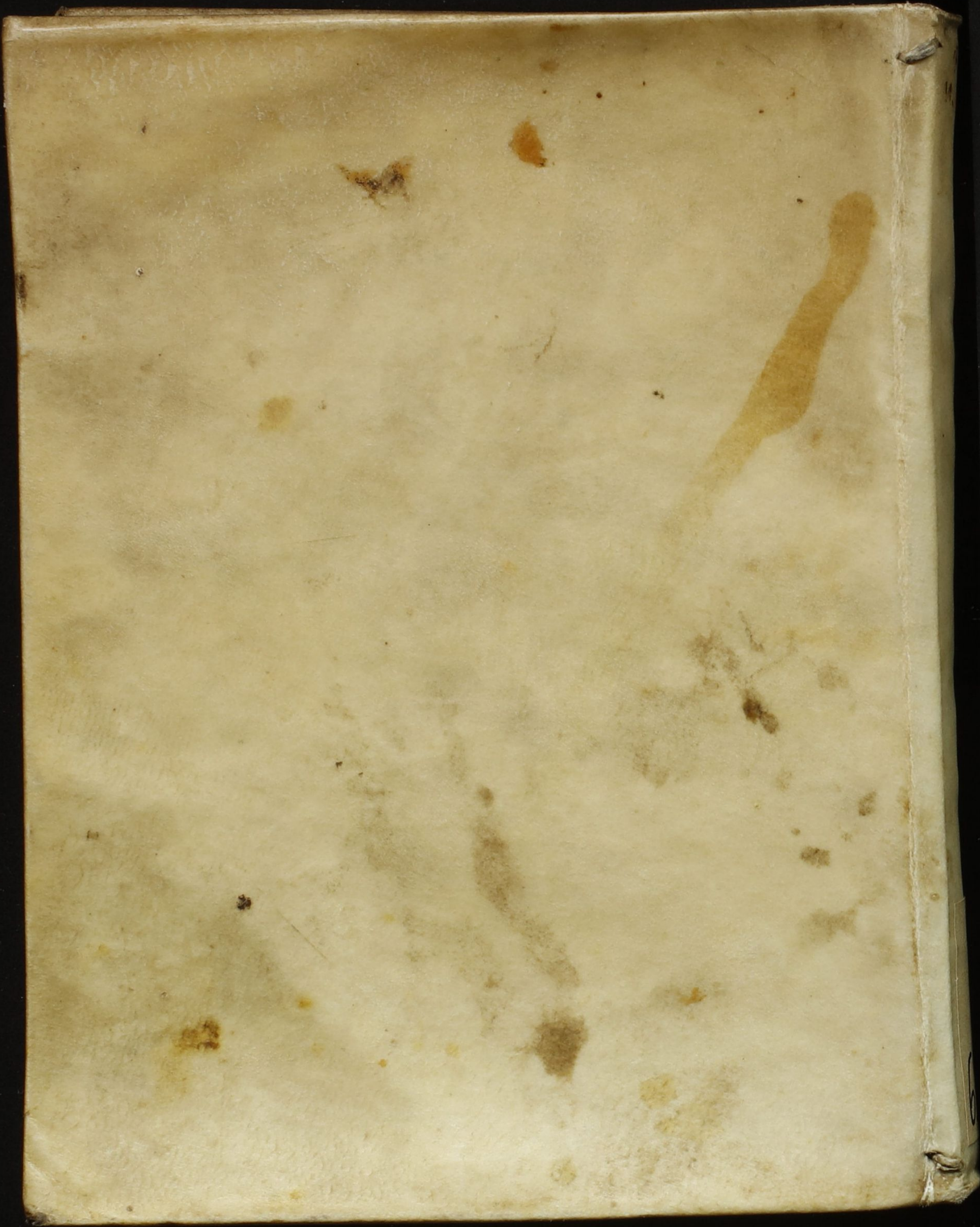
00 A 6396

ULB Halle 3
002 928 167

St

LLARIA.

beries ad quatuor qualitates primas reducitur

no habet sensum percipivum.

n oritur qualibet febris.

ebriant meningū inflammationē oriri potest.

olicus naturalis.

scolatur per poros ventriculi, in venas gastrici-
sum, & ex hoc transi ad lienem.

14
M E D I C A T I O
I V V E N I S,
C A T H A R R O

Calido acri & falso molestati:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

SUB PRÆSIDIO

CLARISSIMI VIRI

D. HENRICI REGII,

Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ

ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicè examinandam proponit

PAULUS CHESNEAU, Gallus,

Ad diem 30. Septembris, horâ 9. matutinâ.

Natura & Industria.

TRAJECTI ad RHENUM

Ex Officinâ IOHANNIS à NOORTDYCK,

ANNO M. DC. XLVI.

PEDRO ORMEA.

